

AS RAZÓNS DUNHA NOVA LEI PARA SALVAR OS NOSOS BOSQUES

Fins Eirexas*

A pesar da importancia da superficie de monte en Galiza, por volta dos 2/3 do total do territorio, as políticas sectoriais non conseguiron compatibilizar os aspectos produtivos do monte coa conservación dos hábitats naturais, particularmente dos bosques autóctonos, historicamente degradados e cada día máis diminuídos. Un proceso que acompaña o deterioro de servizos ecosistémicos, tais como a diversidade natural, a dispoñibilidade de auga, a fertilidade do solo, ou a calidade paisaxística. A todo isto súmase a eucaliptización (xa máis de 500.000 ha en 2016 de *E. globulus*), a introdución dunha nova especie, o *E. Nitens*, con aptitude para colonizar toda a Galiza interior, o despoboamento rural inducido ou potenciado, a praga recorrente dos incendios forestais, e o desafío do cambio climático. É por isto que desde “Cousa de Raíces” vimos de promover esta Iniciativa Lexislativa Popular (ILP).

Membros da comisión promotora da ILP diante do Parlamento de Galiza, o pasado 19 de outubro, día no que se presentou a proposta de lei de iniciativa popular.

O vixente Plano Forestal (1992) cun horizonte de aplicación de 40 anos (2032) visaba unha extensión máxima do eucalipto dunhas 245.000 hectáreas. No primeiro Inventario Forestal Nacional (IFN I) de 1972/73, o eucalipto estaba presente nun total de 131.181 hectáreas. Para o máis recente (IFN IV), realizado en Galiza no ano 2009, o eucalipto estendérase

Faise imperativo aumentar as cautelas e clarexar as determinacións legais, garantir o cumprimento das normas e rexenerar os hábitats degradados por plantíos ilegais

xa por 433.915 hectáreas, entre masas puras e mixtas. A finais de 2016 a superficie de eucaliptais en Galiza supera xa as 500.000 hectáreas, duplicando a falta de 13 anos as previsións máximas do Plano Forestal. En proporción ao total do territorio, a especie cobre xa case o 17% de Galiza mentres que en Portugal non chega ao 9%, dato que subliña non só a importante superficie ocupada, senón o feito de que de todos os estados europeos, só España e Portugal permiten o monocultivo desta árbore.

O incremento da superficie eucaliptizada vese favorecida por un modelo intensamente forestalista, que aposta pola produción de madeira de pouco valor engadido. Tamén ten a ver co abandono agrario, o despoboamento e o declive do medio rural galego, caldo de cultivo para os lumes forestais, favorecidos pola mudanza climática e o carácter pirófilo das especies empregadas. Nos últimos tempos unha nova especie, o

Eucalyptus nitens, engadiuse aos plantíos, ocupando novos espazos dada a súa maior resistencia ao frío. Malia non estar legalmente considerado como especie exótica e invasora, o *E. nitens* éo. En consecuencia, as administracións públicas deberían prohibir o seu cultivo en todo o territorio galego e poñer en marcha un plano de control e erradicación naquelas áreas nas que xa estea presente.

A falla dun modelo produtivo sustentábel, multifuncional e socialmente inclusivo, fai que o destino de moitos montes e terras agrarias remate sendo o monocultivo, nomeadamente de eucalipto e, finalmente, o lume. Esta invasión está a atinxir tamén os espazos protexidos e as terras agrarias, contravindo unha lexislación por veces demasiado permisiva e discrecional. Faise imperativo aumentar as cautelas e clarexar as determinacións legais, garantindo o cumprimento das normas e abordando a recuperación dos usos orixinais e a rexeneración dos hábitats degradados por plantíos ilegais.

Constátase tamén a escasa superficie ocupada polos montes de xestión pública. A vocación primeira destes espazos debería ser a conservación dos hábitats naturais, chave para amortecer os efectos do cambio climático, o mantemento da biodiversidade e a redución dos lumes forestais. Malia a prevelo o Plano Forestal de 1992, seguimos sen contar (25 anos despois) cun inventario de masas de frondosas autóctonas, ferramenta fundamental para planificar, non só medidas de conservación, senón tamén para deseñar estratexias que maximicen os beneficios do bosque autóctono.

B. Rodríguez

Presentación das I Xornadas galego-portuguesas fronte a eucaliptización e os incendios forestais a cargo de Marcos Besada, Alcalde de Salceda de Caselas; Virxinia Rodríguez, presidenta de ADEGA e Xosé Manuel Piñeiro, voceiro do colectivo Treze-Catorze e presidente da CVMC de Picoña (Salceda).

B. Rodríguez

As I Xornadas galego-portuguesas fronte a eucaliptización encheron o Centro Social "A Devesa" de Salceda de Caselas.

O aproveitamento forestal intensivo con especies alóctonas, pirófilas e de crecemento rápido comporta o deterioro de servizos ecosistémicos que, como a diversidade natural, a dispoñibilidade de auga, a fertilidade do solo, ou a calidade paisaxística, son importantes para a vida e o mantemento das actividades económicas da nosa sociedade. Os monocultivos, quer para madeira, pasta ou biomasa inciden tamén na maior frecuencia e intensidade dos lumes; na contaminación de terras e rías con agroquímicos e vertidos das celulosas; no empobrecemento da bio-

Esta ILP busca garantir a xestión sustentábel do monte galego, e a adaptación aos retos do cambio climático

diversidade e no avance da erosión, provocando perdas económicas directas e lucro cesante. Este modelo forestal contribúe tamén a fosilizar importantes cantidades de recursos públicos através do PLADIGA (Plan de prevención e defensa contra os incendios forestais de Galicia) que custa anualmente arredor de 160 millóns de euros.

Os modelos de aproveitamento do monte que apostan pola multifuncionalidade de usos, pola utilización das especies autóctonas, e polo mantemento dos servizos ecosistémicos, deberían estar primados con incentivos directos e indirectos –exencións–, mesmo sen ter unha fin produtiva. Os nosos bosques naturais prestan un importante servizo á sociedade, polo que semella lóxico que esta repercuta parte dos beneficios a aquelas comunidades e propietarios/as que apostan pola súa conservación e aproveitamento sustentábel.

Tendo en conta estas consideracións e dado o peso territorial do monte galego, faise urxente adoptar medidas para garantir a súa xestión sustentábel e a adaptación aos retos do cambio climático. É por isto que as máis de 60 organizacións que integramos a rede "Cousa de Raíces" vimos de promover a ILP para a protección e mellora dos hábitats de bosque autóctono, a racionalización da xestión do monte e a loita contra os incendios

AS 10 CONCLUSIÓNS DO I ENCONTRO GALEGO-PORTUGUÉS FRONTE A EUCALIPTIZACIÓN

Cerna/Redacción

O pasado 2 de decembro, a rede Cousa de Raíces, xunto con ADEGA e a Asociación Treze-Catorze, celebrou en Salceda de Caselas as I Xornadas galego-portuguesas fronte a eucaliptización e os incendios forestais, das que se tiraron as seguintes conclusións:

1. O debate sobre os impactos do eucalipto xa está superado, agora debemos pasar á seguinte fase: a da acción.
2. Non podemos agardar a que os gobernos tomen a iniciativa fronte a eucaliptización e os lumes forestais; como cidadáns e cidadás debemos promover accións e medidas que procuren unha xestión sostíbel dos nosos montes.
3. O problema non é tanto a especie (eucalipto), como a xestión que se fai dela (monocultivo, introdución masiva, incumprimento normativa, etc.).
4. Débese incidir en que o bosque autóctono axuda a reducir e frear os lumes forestais, que se trata dunha cuestión de seguridade, ademais de ambiental, económica ou social.
5. Non debemos permitir que se normalicen as situacións catastróficas e as mortes provocadas polos incendios forestais.
6. Debemos enfocar os esforzos de sensibilización e concienciación sobre o cambio de modelo forestal nas comunidades de montes veciñais, nas crianzas e na clase política.
7. A ILP forestal promovida por Cousa de Raíces pode e debe servir como ferramenta de sensibilización social sobre a problemática da eucaliptización e dos lumes forestais.
8. Debemos esixir e procurar alternativas ao eucalipto, poñendo en valor aquelas experiencias reais que xa están a funcionar.
9. É preciso seguir presionando as administracións para que dean cumprimento á lei e para que se planifique o modelo forestal para varias xeracións de futuro.
10. Como Cousa de Raíces necesitamos ampliar a campaña a novos membros e colectivos, organizarnos en varios grupos de traballo, e procurar unha campaña conxunta Galiza-Portugal fronte os lumes forestais e na defensa do bosque autóctono.

forestais, cuxa fase de recollida de sinaturas xa comezou. Queremos que esta iniciativa teña un apoio masivo que faga patente a enorme preocupación da sociedade galega pola situación dos nosos montes e o futuro do noso país.

*Fins Eirexas é secretario executivo de ADEGA.

Nota:

Se queres colaborar na recollida de sinaturas da ILP forestal de Cousa de Raíces, escribe a: fins@adega.gal ou cousaderaices@adega.gal